

PROFESOR JERZY ALTKORN (1931-2004). OD EKONOMIKI PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWEGO DO ZARZĄDZANIA MARKETINGIEM

DOI: 10.33141/po.2022.06.06

Przegląd Organizacji, Nr 6(989), 2022, s. 47-52

www.przegladorganizacji.pl

Anna Czubała
Jan W. Wiktor

© Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa (TNOiK)

Wprowadzenie

Inicjatywa Głównej Rady Naukowej Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa, w tym osobiście profesor Ewy Bojar oraz Redakcji „Przeglądu Organizacji”, zmierzająca do zachowania i utrwalenia w naszym środowisku pamięci wybitnych Profesorów – których już nie ma wśród nas – zasługuje na słowa głębokiego uznania. Nie można budować przyszłości, zapominając o przeszłości. Trafnie akcentują te przesłanki E. Bojar i E. Głodziński, prezentując na łamach „Przeglądu Organizacji” autorskie założenia Projektu „Środowisko naukowe. Mistrzowie, współpracownicy, uczniowie. Przeszłość, teraźniejszość, przyszłość” (Bojar, Głodziński, 2021, s. 3–11).

Pamięć o naszych Mistrzach jest wartością per se. Ma także szersze znaczenie. Na dwa elementy pragniemy zwrócić uwagę. Po pierwsze, w procesach globalizacji i umiędzynarodawiania nauki sięgamy, często bezkrytycznie, do dorobku literatury zagranicznej, pomijając dorobek polskich naukowców, zwłaszcza pokolenia, które odeszło i zostawiło w swej spuściźnie wcale znaczny i relatywnie ponadczasowy, wartościowy dorobek. Zostawiło także coś więcej: trwałe osiągnięcia organizacyjne, fundamenty i metodykę pracy naukowej, podejścia do badań nad daną

problematyką i załączki szkół naukowych. Ponadto zaszczyliło wartości świata nauki, będące fundamentem każdej organizacji i społeczności.

Po drugie, w 2026 roku przypada 100 rocznica wydania pierwszego numeru „Przeglądu Organizacji”. Z pewnością będzie to znaczący element jubileuszu i świętowania przez środowisko nauk o zarządzaniu tak ważnego, historycznego wydarzenia. Elementem takim może być także swoista księga – utrwalenie pamięci wybitnych polskich profesorów z zakresu nauk organizacji i zarządzania. W tym kontekście z uznaniem sięgamy do założeń inicjatywy E. Bojar i E. Głodzińskiego, którzy piszą, że jednym z głównych celów Projektu będzie „wskazanie mistrzów zarządzania w Polsce wywodzących się ze środowiska naukowego lub działających w tym środowisku od lat; jako mistrzów chcielibyśmy postrzegać badaczy o uznanym dorobku naukowym i dydaktycznym, osoby cieszące się w środowisku autorytetem moralnym i merytorycznym; to osoby, o których pamięć nie zanika (...), to nasi „guru” w rozumieniu największych badaczy tworzących nowe, wyróżniające się obszary badawcze (...), którzy wywarli lub wywierają swoją pracę istotne dla środowiska

piętno (...) – najważniejsze, abyśmy jako współpracownicy czy następcy chcieli o nich mówić i ich pamiętać”¹.

Niniejszy tekst wpisuje się w realizację takiego znaczącego zamierzenia, ukazując sylwetkę Profesora Jerzego Altkorna, twórcy i kierownika Katedry Ekonomiki Przedsiębiorstw Handlowych i Usługowych, a następnie od roku 1992 – Katedry Podstaw Marketingu oraz Katedry Marketingu, a w latach 1985–1990 rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Wykształcenie, ścieżka edukacji i rozwoju naukowego

Jerzy Witold Altkorn urodził się 24 lutego 1931 roku we Lwowie w rodzinie inteligenckiej. Ojciec Henryk był radcą Dyrekcji Poczty i Telegrafów we Lwowie, matka – pianistką, profesorem lwowskiego konserwatorium. Do szkoły powszechnej zaczął uczęszczać w 1937 roku. Szczęśliwe dzieciństwo przerwał wybuch II wojny światowej. 11 września 1939 roku rodzinny dom został trafiony przez niemiecką bombę, a wszyscy mieszkańcy znaleźli się pod gruzami. Odkopana przez sąsiadów, ranna i pozbawiona mieszkania, rodzina znalazła się w trudnej sytuacji. Kilka nacię dni później – 22 września Lwów został zajęty przez Armię Czerwoną. Rodzice Profesora zostali na kilka miesięcy pozbawieni środków do życia, ponieważ polskie urzędy, instytucje oświatowe i kulturalne zostały zlikwidowane, a ich pracownicy zwolnieni z pracy. W listopadzie wznowiły jednak pracę szkoły i J. Altkorn znów rozpoczął naukę w trudnych, złożonych warunkach życia wojennego, najpierw według programów radzieckich, a następnie – od czerwca 1941 roku – systemu niemieckiego w związku z rozpoczęciem niemieckiej okupacji miasta. Trzecia zmiana systemu edukacji nastąpiła wraz z powrotem do Lwowa władzy radzieckiej w lecie 1944 roku. Pomimo tych trudnych warunków w 1945 roku ukończył tzw. szkołę „niepełnośrednią” i uzyskał radziecką małą maturę. Jednocześnie uczęszczał na komplety tajnego nauczania, gdzie ukończył III klasę gimnazjalną według przedwojennego programu polskiego. W lecie 1946 roku rodzice Profesora zostali zmuszeni do wyjazdu ze Lwowa i jako repatrianci znaleźli się w Krakowie. Profesor podjął naukę według programu polskiego gimnazjum oraz liceum i w 1949 roku uzyskał świadectwo dojrzałości. W tymże roku został studentem Akademii Handlowej w Krakowie, która rok później (1950) została upaństwowiona i przekształcona w Wyższą Szkołę Ekonomiczną. Akademia Handlowa, a następnie WSE i Akademia Ekonomiczna stała się dla Jerzego Altkorna „Alma Mater”, z którą tak głęboko, na trwale związał całe swoje dorosłe życie.

Jerzy Altkorn ukończył studia pierwszego stopnia w 1952 roku, uzyskując stopień dyplomowanego ekonomisty, a magisterium z zakresu ekonomii uzyskał w roku 1954, specjalizując się w problematyce organizacji i techniki handlu. W latach 1954–1957 odbył studia aspiranckie (doktoranckie) przy ówczesnej Katedrze Organizacji i Techniki Handlu WSE w Krakowie pod kierunkiem prof. dr. E. Garbacika. W końcu 1957 roku rozpoczął pracę w charakterze starszego asystenta Katedry Ekonomiki Handlu.

W 1960 roku Rada Wydziału Produkcji i Obrotu WSE w Krakowie, po obronie pracy „Założenia systemów płac w handlu detalicznym”, nadała Mu stopień doktora nauk ekonomicznych i powołała jednocześnie na stanowisko adiunkta. Za całokształt dorobku naukowego, a w szczególności za rozprawę „Kryteria i metody taryfikacji pracy w handlu” Jerzy Altkorn w 1966 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego. Książka ta została wyróżniona Nagrodą Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego. W tymże roku J. Altkorn objął stanowisko docenta w Katedrze Ekonomiki Handlu, a wkrótce potem został jej kierownikiem. W 1974 roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a sześć lat później, w roku 1981 – profesora zwyczajnego.

Dorobek naukowy – główne nurty zainteresowań

Dorobek naukowy Profesora Jerzego Altkorna liczy około 250 pozycji, w tym 45 opracowań książkowych i prac zwartych opublikowanych w Polsce i za granicą. O wysokiej randze publikacji naukowych Profesora świadczą Nagrody Ministra Edukacji Narodowej – sześć pierwszego stopnia i trzy stopnia drugiego, liczne Nagrody Rektora Akademii Ekonomicznej, przyznane Mu za wybitne osiągnięcia naukowe i dydaktyczne. O ich wpływie na rozwój nauki dobitnie świadczy liczna grupa uczniów, którzy kontynuują i rozwijają inspirowane przez Jego prace nurty badawcze.

Twórczość naukowa Profesora dzieli się wyraźnie na dwa okresy. Pierwszy z nich obejmuje prace powstałe przed okresem transformacji ustrojowej w Polsce. Koncentrują się one na czterech dziedzinach. Są to: polityka zatrudnienia i płac w handlu, organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwami handlowymi, warunki pracy i polityka socjalna w handlu oraz badania nad zawodami. Wykaz wybranych publikacji zwartych Profesora, ukazujący spektrum zróżnicowanej twórczości i jej główne nurty, przedstawiono w bibliografii.

W pierwszej grupie problemowej Profesor Jerzy Altkorn wniósł poważny, niekwestionowany wkład w sformułowanie teoretycznych i metodologicznych założeń polityki płac w handlu wewnętrznym w Polsce i innych krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Znaczący dorobek Profesora w tym obszarze badań wyraża się w stworzeniu metod i narzędzi empirycznej weryfikacji teorii płac, oryginalnej analizy skutków funkcjonowania określonych systemów płacowych oraz identyfikacji przesłanek wzrostu efektywności polityki płac. Badania Profesora J. Altkorna nad problemami polityki płac w handlu wniosły wiele twórczych i oryginalnych tez do teorii płac. Podejmowały bowiem wątki ogólnoteoretyczne, dotyczące całej gospodarki. Do powszechnie uznawanych osiągnięć Profesora, wyraźnie podkreślanych przez najwybitniejsze autorytety naukowe w tej dziedzinie, należy usystematyzowanie pojęć, sprecyzowanie naukowych podstaw, przesłanek i zasad różnicowania płac. Przez wiele lat Profesor prowadził studia i głębokie badania empiryczne nad rozkładami płac w handlu wewnętrznym w przekrojach dochodowym, motywacyjnym i psychospołecznym.

Znaczącym pogłębieniem tego nurtu badań naukowych Profesora były pierwsze w Polsce studia nad systemem bodźców ekonomicznych kadry kierowniczej przedsiębiorstw handlowych. Profesor J. Altkorn w swoich licznych pracach badawczych ujawniał błędność nadmiernej unifikacji i centralizacji systemów motywacyjnych kadry menedżerskiej przedsiębiorstw funkcjonujących w różnych sektorach gospodarki.

Doniosłe i trwale osiągnięcie naukowe profesora Jerzego Altkorna, silnie charakteryzujące ten nurt badań stanowiły studia nad wartościowaniem i taryfikacją pracy w handlu. Były one podporządkowane kształtowaniu motywacyjnej funkcji płac w systemie zarządzania przedsiębiorstwem oraz oddziaływaniu wynagrodzeń na alokację siły roboczej oraz jakość i wydajność pracy. Do najbardziej reprezentatywnych, najważniejszych publikacji w tym zakresie należą książki: „Kryteria i metody taryfikacji pracy w handlu wewnętrznym” (1965), „Taryfikacja pracy w handlu” (1967) oraz „Bodźce ekonomiczne. Założenia systemu stymulującego pracę kierowników przedsiębiorstw handlowych” (1977). Książki te, wraz z blisko 30 artykułami, w powszechnej opinii środowiska naukowego w Polsce mają bardzo poważne, ponadczasowe znaczenie teoretyczne i do dnia dzisiejszego stanowią wzór warsztatu metodycznego, wykorzystywanego w studiach i badaniach empirycznych nad problematyką płac i zatrudnienia w handlu wewnętrznym.

Drugim znaczącym składnikiem profilu naukowego profesora Jerzego Altkorna były studia nad zarządzaniem przedsiębiorstwami handlowymi. Profesor zajmował się zagadnieniami organizacji formalnej i nieformalnej, formami koncentracji przedsiębiorstw handlowych, dokonując twórczej, pogłębionej implementacji dorobku światowych nauk o zarządzaniu do warunków funkcjonowania gospodarki polskiej i – siłą rzeczy – krajów o zbliżonych systemach polityczno-ekonomicznych. Sporo uwagi poświęcił zagadnieniom optymalizacji wielkości przedsiębiorstw handlowych, przesłankom ich zróżnicowania i aktywności rynkowej. Motywem przewodnim badań Profesora J. Altkorna w tym obszarze było stworzenie naukowych podstaw dla konstruowania racjonalnych, rynkowych narzędzi kształtowania struktur organizacyjnych i zwiększania stopnia autonomii przedsiębiorstw handlowych, umożliwiających większą sprawność i efektywność ich funkcjonowania. Dorobek naukowy Profesora w zakresie organizacji i zarządzania na trwale wpisał się do teorii nauk o zarządzaniu w Polsce, a Jego książka „Organizacja wewnętrzna przedsiębiorstw handlowych” (1972) uznana została za pionierską. Ten nurt badań Profesora dobrze reprezentuje też napisany wspólnie z profesorem M. Strużycim podręcznik „Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw handlowych i usługowych”, opublikowany przez PWE w Warszawie w latach 1978 i 1984.

Trzeci obszar zainteresowań naukowych charakteryzujący profil naukowy Profesora Jerzego Altkorna stanowiły studia nad warunkami pracy i polityką socjalną w handlu. Profesor był inicjatorem pierwszych, kompleksowych badań empirycznych w skali ogólnopolskiej nad warunkami pracy w handlu wewnętrznym, postawami pracowniczymi

oraz czynnikami kształtującymi płynność i stabilizację kadr przedsiębiorstw handlowych. Prace te miały bardzo duże znaczenie poznawcze i praktyczne. Umożliwiły stworzenie podstaw formułowania określonych koncepcji polityki kadrowej przez centralne organy kierujące handlem oraz związki zawodowe. Wyniki prac nad tą problematyką Profesor prezentował w licznych publikacjach oraz na konferencjach krajowych i międzynarodowych (w Bratysławie, Pradze, Moskwie, Kijowie, Leningradzie i Lwowie). Powszechnie w środowisku naukowym w Polsce uważa się, że studia i badania Profesora J. Altkorna w tym obszarze stały się znaczącym impulsem do podejmowania tej ważnej społecznie problematyki przez inne ośrodki badawcze.

Kolejnym nurtem zainteresowań naukowych Profesora Jerzego Altkorna były badania nad ewolucją funkcji i kwalifikacji pracowników handlu. W swych licznych pracach podejmował On rozważania nad tendencjami rozwojowymi zatrudnienia i kwalifikacji w handlu polskim, rozpatrując je na tle tendencji w krajach ościennych (Słowacja, Czechy i in.), a także ogólnoeuropejskich i światowych kierunków przeobrażeń. Szczególnie cenne są studia Profesora nad przesłankami i kierunkami ewolucji zawodu pracowników handlu oraz zmianami struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w handlu wewnętrznym. Pracami tymi Profesor wywarł bardzo poważny wpływ na rozwój nauk ekonomicznych, w tym zwłaszcza nauk handlowych w Polsce, inspirował jednocześnie inne ośrodki zagraniczne (np. WSE w Bratysławie, Instytut Badawczy Handlu w Pradze czy Państwowy Instytut Handlowo-Ekonomiczny w Kijowie) do podejmowania szerokich, interdyscyplinarnych studiów nad tą problematyką. Prace Profesora w tym zakresie, napisane samodzielnie lub pod Jego kierownictwem i ze znaczącym udziałem własnym, w tym głównie książka „Zmiany struktury zawodowo-kwalifikacyjnej pracowników handlu” (1979), miały bowiem charakter pionierski i opierały się na rozwiniętej metodyce badań właściwych dla ekonomiki handlu, ekonomiki pracy, ekonomiki kształcenia, socjologii pracy, socjografii i psychologii pracy.

Prace Profesora Jerzego Altkorna po roku 1990 poświęcone zostały zagadnieniom marketingu, jego popularyzacji i wdrażaniu do systemu kształcenia akademickiego. Zaslugą Profesora jako inicjatora, współautora i redaktora naukowego jest wydanie w roku 1992, jako jednego z pierwszych w Polsce, podręcznika akademickiego z zakresu marketingu zatytułowanego „Podstawy marketingu”. Podręcznik ten doczekał się kolejnych wydań w 1992, 1993, 1995 i 2003 roku, co dobitnie świadczy o jego randze na rynku podręczników akademickich w Polsce. Profesor miał także bardzo poważne zasługi w upowszechnianiu idei marketingu w różnych dziedzinach gospodarki, a zwłaszcza w usługach turystycznych. Dały temu świadectwo podręczniki Jego autorstwa pt.: „Podstawy marketingu turystycznego” (1992) oraz „Marketing w turystyce” (1994, 1995, 1996, 1998, 1999, 2000), a także liczne artykuły naukowe.

O dużej erudycji, wiedzy daleko wykraczającej poza ramy uprawianej dyscypliny naukowej oraz zdolności do integracji dużych zespołów badawczych świadczą wykonane i opublikowane pod kierunkiem Profesora dwie

ważne prace: „Leksykon marketingu” (1998) – we współpracy z Profesorem T. Kramerem (UE Katowice) oraz „Kierunki rozwoju zarządzania marketingowego w Polsce” (1999). Ta ostatnia praca jest raportem z ogólnopolskich badań Katedry Marketingu prowadzonych w ramach grantu Komitetu Badań Naukowych.

Po roku 1998 przedmiotem studiów i badań Profesora J. Altkorna były problemy zarządzania marką i kształtowania wizerunku firmy. Zagadnieniom tym poświęcił serię artykułów publikowanych w prestiżowych czasopismach naukowych oraz cztery książki: „Strategia marki” (1999), „Wizualizacja firmy” (1999), „Kształtowanie rynkowego wizerunku firmy” (2002) oraz „Wizerunek firmy” (2004). W środowisku naukowym książki te uznano za pierwsze poważne opracowanie tej problematyki, znaczące dla budowania świadomości instrumentalnej menedżerów, którzy mają ambicje dostosowania swoich zachowań do wymagań rynku Europy i świata.

Prace naukowe Profesora Jerzego Altkorna są szeroko znane, cenione i cytowane. Profesor był powszechnie uznawany w Polsce za wybitnego specjalistę z zakresu teoretycznych i metodologicznych problemów marketingu. Jego prace pobudzają wyobraźnię wielu uczonych, menedżerów i studentów, wyznaczają główne nurty badawcze, przyczyniają się do ugruntowania wśród polskich ekonomistów wizji gospodarki rynkowej i marketingowej orientacji przedsiębiorstw.

W służbie dydaktyki i wychowania młodzieży

Ciała kariera zawodowa Profesora Jerzego Altkorna była ściśle związana z działalnością dydaktyczną i doskonaleniem wyższych studiów. Przez cały okres swojej aktywności zawodowej (1957–2002) prowadził zajęcia na studiach magisterskich i doktoranckich. Był też zapraszany jako profesor wizytujący do wielu uczelni polskich i zagranicznych. Wykładał bądź wygłaszał odczyty w Bratysławie, Pradze, Moskwie, Kijowie, Grand Valley, Sztokholmie, Paryżu, Warnie, Budapeszcie, Tilburgu, a w kwietniu 2000 roku w Brukseli. Jego wykłady cieszyły się dużą popularnością nie tylko wśród studentów, lecz także słuchaczy studiów doskonalenia kadr, szkół menedżerów i innych. W studenckich ocenach jakości dydaktyki Profesor zajmował zawsze wysokie miejsce wśród profesorów.

Profesor Jerzy Altkorn wypromował w sumie ponad 400 magistrantów. Był autorem kilku podręczników akademickich dotyczących handlu i marketingu, licznych skryptów i zbiorów przypadków (case study), które stanowiły pomoc dydaktyczną dla wielu polskich uczelni. Profesor wniósł poważny wkład w reformowanie studiów ekonomicznych. Był autorem wielu programów studiów z ekonomiki handlu, organizacji przedsiębiorstw handlowych i marketingu. Przez wiele lat Profesor Jerzy Altkorn był członkiem, a później przewodniczącym zespołu dydaktycznego w Ministerstwie Edukacji Narodowej, członkiem Rady Naukowej Centralnego Ośrodka Metodycznego Studiów Ekonomicznych, członkiem Rady Naukowej

Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych, ekspertem Ministerstwa Edukacji Narodowej w Komisji Ekspertów, konsultantem dla spraw edukacji OECD w Paryżu, członkiem Państwowej Komisji Akredytacyjnej przy Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu. Tego obszaru aktywności organizacyjnej i prac związanych z reformowaniem studiów ekonomicznych dotyczył poważny dorobek naukowy. Obejmował on około 20 artykułów oraz referatów wygłoszonych na krajowych i międzynarodowych konferencjach. Przedmiotem szczególnego zainteresowania Profesora w ostatnim dziesięcioleciu były jakość studiów w zakresie zarządzania, analizy rozwoju studiów licencjackich dla potrzeb biznesu i problemy internacjonalizacji studiów z punktu widzenia perspektyw wejścia krajów Europy Środkowej do Unii Europejskiej.

Miarą osiągnięć Profesora Jerzego Altkorna jest stworzenie szkoły naukowej, wykreowanie uczniów, którzy kontynuują i rozwijają dzieło Mistrza. Pięcioro Jego asystentów zostało profesorami (Anna Czubała, Roman Niestrój, Józef Sala, Jan W. Wiktor i Renata Oczkowska). Pełnił funkcję promotora siedmiu przewodów doktorskich i opiekuna czterech przewodów habilitacyjnych. Był recenzentem jedenastu rozpraw habilitacyjnych i czternastu doktorskich. Opiniował dziewięć wniosków o przyznanie tytułu profesora. Wielokrotnie pełnił funkcję superrecenzenta w postępowaniach awansowych na zlecenie Centralnej Komisji ds. Tytułów i Stopni Naukowych.

Profesor w roli menedżera

W administracji macierzystej Uczelni Profesor Jerzy Altkorn pełnił w różnych latach wiele funkcji:

- kierownika Katedry Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw Handlowych (1967–1991),
- kierownika Międzywydziałowego Studium Doktoranckiego (1970–1972),
- kierownika Katedry Marketingu (1991–2002),
- prorektora ds. nauczania (1972–1975),
- dyrektora Instytutu Ekonomiki Obrotu Towarowego (1984–1985),
- rektora (1985–1990).

O wielkim szacunku, jakim darzyła Profesora społeczność akademicka, świadczył Jego wybór na rektora Akademii Ekonomicznej w 1985 roku, w pierwszych wyborach po zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym. Ponownie wybrany przez Walne Zebranie Elektorów pełnił tę funkcję do 1990 roku. Sprawowanie przez Profesora J. Altkorna funkcji rektora przypadło na burzliwy okres między stanem wojennym a rozpoczęciem procesu transformacji systemu społeczno-gospodarczego. Na Uczelni powstały nowe organizacje związkowe, polityczne i młodzieżowe. Liczne były studenckie strajki i demonstracje. Społeczność akademicka występowała z postulatami socjalnymi i politycznymi. Ścierały się różne orientacje polityczne. Rektor musiał w związku z tym pełnić funkcje negocjacyjne, pośrednicząc nie tylko między różnymi grupami pracowników i studentów, lecz także między Uczelnią a ówczesnymi władzami lokalnymi, Ministerstwem i innymi. Dzięki wysiłkom Profesora Jerzego Altkorna Uczelnia przeszła przez ten czas stosunkowo

łagodnie i weszła w następny okres swojej działalności mało skonfliktowana. Wynikało to w dużej mierze z cech osobowości Profesora i sposobu pełnienia funkcji rektora jako mediatora, poszukującego kompromisu, rozwoju demokracji akademickiej, tolerancji, człowieka, dla którego naczelnymi wartościami było dążenie do poszukiwania prawdy i szacunek dla innych osób i ich przekonań.

Po ukończeniu kadencji rektora Profesor Jerzy Altkorn był stale wybierany na członka Senatu Akademii Ekonomicznej i powoływany na przewodniczącą senackich komisji.

Uznaniem twórczego wkładu do nauk ekonomicznych oraz nauk o zarządzaniu Profesora Altkorna był wybór do jednostek Polskiej Akademii Nauk. Od 1968 roku był członkiem Sekcji Nauk Ekonomicznych Oddziału PAN w Krakowie. W 1991 roku został wybrany do Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN, a w roku 1992 do Komitetu Nauk o Zarządzaniu PAN.

Przez okres 17 lat (1987–2004) Profesor Jerzy Altkorn był przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Rynku Wewnętrzznego i Konsumpcji w Warszawie.

Z tytułu osiągnięć w pracy zawodowej Profesor został nagrodzony licznymi, wysokimi odznaczeniami państwowymi (Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski), resortowymi (Medal Komisji Edukacji Narodowej, Odznaka Zasłużonego Pracownika Handlu i Usług) oraz regionalnymi (Za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej, Za Pracę Społeczną dla m. Krakowa, Zasłużonego dla Województwa Rzeszowskiego, Zasłużonego w Rozwoju Sądeczyny). Profesor otrzymał także medale różnych uczelni, w tym: VSE w Bratysławie, Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Katowicach, Krakowie, a także Złote Odznaki Zrzeszenia Studentów Polskich i Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

Aktywność międzynarodowa

Ważnym składnikiem biografii naukowej Profesora Jerzego Altkorna była aktywność na płaszczyźnie międzynarodowej. Bardzo mocno należy zaakcentować rolę Profesora w nawiązaniu współpracy naukowej i dydaktycznej z Wyższą Szkołą Ekonomiczną (Uniwersytetem Ekonomicznym) w Bratysławie, Państwowym Uniwersytecie Ekonomiczno-Handlowym w Kijowie, Państwowym Uniwersytecie Politechniki Lwowska oraz Wschodnio-ukraińskim Uniwersytecie w Ługańsku. Współpraca z trzema pierwszymi uczelniami jest kontynuowana.

Znamiennym dowodem ścisłej współpracy Profesora z bratysławską uczelnią jest przygotowanie, wspólnie z prof. S. Slobodą, niezwykle cennego, oryginalnego i bardzo obszernego „Siedmiojęzycznego słownika terminów handlowych”, który został opublikowany przez wydawnictwa uczelni w Bratysławie i Krakowie. Za tę pracę Profesor J. Altkorn wraz z zespołem (S. Sloboda, J.W. Wiktor) otrzymał Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Na płaszczyźnie międzynarodowej należy także wspomnieć o licznych kontaktach Profesora Jerzego Altkorna z innymi uczelniami i ośrodkami naukowymi. Profesor wykładał bądź wygłaszał odczyty – poza Bratysławą

– także w Pradze, Moskwie, Kijowie, Leningradzie, Grand Valley, Sztokholmie, Paryżu, Warnie, Budapeszcie, Tilburgu, Münster, Lwowie, Bańskiej Bystrzycy i Brukseli.

W uznaniu swej wybitnej pozycji naukowej Profesor Jerzy Altkorn otrzymał najwyższe wyróżnienie akademickie – tytuł doktora honoris causa Grand Valley State University (1987 r.) oraz Uniwersytetu Ekonomicznego w Bratysławie (2001 r.). Z kolei uczelnia macierzysta – Akademia Ekonomiczna w Krakowie w roku 2002 uhonorowała Profesora swym najwyższym wyróżnieniem, Medalem „Signum Gratiae”.

W 1998 roku Profesor J. Altkorn był współinicjatorem (wraz z prof. S. Mynarskim i prof. J.W. Wiktorem) nadania tytułu doktora honoris causa dla profesora Philipa Kotlera z Evanston University, a na uroczystej promocji w dniu 3.10.1998 r. Profesor był autorem laudacji doktorskiej.

Emerytura i dalsza działalność

W 2002 roku Profesor Jerzy Altkorn przeszedł na emeryturę. Nie zaprzestał jednak swej działalności w sferze dydaktyki, badań naukowych i organizacji szkolnictwa naukowego. Był nadal członkiem Katedry Marketingu – jednostki, którą stworzył i rozwijał przez wiele lat. Odwiedzał nas często, był obecny na każdym zebraniu poświęconym badaniom naukowym i problemom dydaktyki. W 2004 roku Profesor rozpoczął z nami prace nad grantem KBN dotyczącym roli marketingu w kształtowaniu wartości firmy. Swoją twórczą aktywność kontynuował w Wyższej Szkole Biznesu w Dąbrowie Górniczej, najpierw na stanowisku prorektora, a od września 2004 roku, przez trzy miesiące – rektora tej Uczelni.

Non omnis moriar

Swojej misji i pasji badawczej nie zdążył jednak zrealizować w pełni. Profesor Jerzy Altkorn, nasz Mistrz, odszedł od nas nagle i nieoczekiwanie – 26 listopada 2004 roku. Formą pożegnania Profesora przez Jego uczniów i przyjaciół jest okolicznościowa monografia („Profesor Jerzy Altkorn. Pożegnanie Mistrza i Przyjaciela”, 2006).

Profesor Jerzy Altkorn zajął niezwykle znaczące miejsce w strukturze, dydaktyce i badaniach naukowych macierzystej Uczelni, środowisku nauk ekonomicznych, w tym nauk o ekonomice i zarządzaniu przedsiębiorstwem handlowym oraz zarządzaniu marketingiem w Polsce i wielu ośrodkach za granicą. Dorobek Profesora wpisał się na trwałe do osiągnięć nauk ekonomicznych i nauk o zarządzaniu. Jego publikacje były i z pewnością będą przedmiotem wielu cytowań, publikowanych opinii, omówień komentarzy. Prace Profesora J. Altkorna zawsze zachęcały i pobudzały środowisko do twórczej refleksji i stanowiły zachętę do dalszych poszukiwań naukowych, do podejmowania pogłębionych badań empirycznych. Był powszechnie uznawanym Autorytetem, Mistrzem i Nauczycielem. Środowisko naukowe zawdzięcza Profesorowi Jerzemu Altkornowi znaczący wkład w stworzenie polskiej szkoły marketingu, szkoły, dla której charakterystyczne jest nie tylko interdyscyplinarne pojmowanie istoty i roli współczesnego marketingu jako

plaszczyny integracji wszystkich funkcji zarządzania przedsiębiorstwem, lecz także sposób myślenia, łączący teorię z praktyką „tu i teraz” – w Polsce, krajach sąsiednich i innych krajach Europy Środkowej i Wschodniej, z jednoczesnym i pełnym uwzględnieniem obiektywnych przeobrażeń współczesnego rynku światowego oraz uwarunkowań i kierunków rozwoju nauk o zarządzaniu.

prof. dr hab. Anna Czubala
Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
Wydział Nauk Stosowanych
ORCID: 0000-0002-7365-043X
e-mail: czubalaa@op.pl

prof. dr hab. Jan W. Wiktor
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Kolegium Nauk o Zarządzaniu i Jakości
ORCID: 0000-0001-6353-7620
e-mail: wiktorej@uek.krakow.pl

Przypis

- 1) W ramach Projektu są prezentowane na łamach „Przeglądu Organizacji” sylwetki Profesorów: Mariana Franka (Czech, 2021, s. 3–13), Jerzego Kurnala (Dworzecki, Romanowska, 2021, s. 3–12), Aleksandra Rothera (Rojek, 2021, s. 37–44), Berga Hausa (Zajac i in., 2021, s. 3–9).

Bibliografia

- [1] Bojar E., Głodziński E. (2021), *Doświadczenia z przeszłości kanwą do budowania przyszłości nauk o zarządzaniu*, „Przegląd Organizacji”, Nr 2, s. 3–11.
- [2] Czech A. (2021), *Marian Frank (1910–1979) – twórca katowickiej szkoły ekonomiki i organizacji przedsiębiorstw*, „Przegląd Organizacji”, Nr 11, s. 3–13.
- [3] Dworzecki Z., Romanowska M. (2021), *Szkoła zarządzania Jerzego Kurnala*, „Przegląd Organizacji”, Nr 4, s. 3–12.
- [4] Rojek D. (2021), *Dorobek Aleksandra Rothera (1870–1937) w kontekście innowacyjności*, „Przegląd Organizacji”, Nr 7, s. 37–44.
- [5] Zajac C., Bąk-Grabowska D., Piórkowska K., Piwowar-Sulej K., Sokołowska-Durkalec A.M. (2021), *Profesor Ber Haus jako twórca wrocławskiej empirycznej szkoły zarządzania*, „Przegląd Organizacji”, Nr 10, s. 3–9.
- [6] *Profesor Jerzy Altkorn. Pożegnanie Mistrza i Przyjaciela* (2006), Instytut Marketingu, Kraków.
- [7] Altkorn J. (1964), *Postawy sprzedawców wobec wykonywanego zawodu*, [w:] *Pracownicy handlu*, cz. 1, WZ CRZZ, Warszawa.
- [8] Altkorn J. (1965), *Kryteria i metody taryfikacji pracy pracowników handlu*, Zeszyty Naukowe WSE w Krakowie, Seria Specjalna: Monografie.
- [9] Altkorn J. (1965), *Organizacja pracy w przedsiębiorstwie handlowym*, Centrala Spółdzielni Ogrodniczych, Warszawa.
- [10] Altkorn J. (1967), *Taryfikacja pracy w handlu*, PWE, Warszawa.
- [11] Altkorn J. (1968), *Problemy zarządzania przedsiębiorstwem terytorialnie zdecentralizowanym*, CZSS „Społem”, Warszawa.
- [12] Altkorn J. (1972), *Organizacja wewnętrzna przedsiębiorstw handlowych*, WSE w Krakowie, Kraków.
- [13] Altkorn J. (1977), *Bodźce ekonomiczne. Założenia systemu stymulującego pracę kierowników przedsiębiorstw handlowych*, Biblioteka IHWiU, Nr 149, Warszawa.
- [14] Altkorn J. (1978 i 1984), *Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw handlowych i usługowych* (współautor M. Strużycki), PWE, Warszawa.
- [15] Altkorn J. (1979), *Metody wartościowania pracy w handlu*, [w:] *Metody wartościowania pracy*, (pr. zbior. pod red. M. Kabaja), PWE, Warszawa.
- [16] Altkorn J. (1980), *Efektywność systemów płac w handlu wewnętrznym*, „Studia i Materiały” IPiSS, z. 12, Warszawa.
- [17] Altkorn J. (1980), *Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw turystycznych*, AE w Krakowie, Kraków.
- [18] Altkorn J. (1986), *Samorząd w zarządzaniu przedsiębiorstwami handlowymi* (współautor A. Czubala), „Monografie i Syntezy”, IRWiK, Warszawa.
- [19] Altkorn J. (1992, 1993, 1995, 2003), *Podstawy marketingu* (redakcja i współautorstwo), Instytut Marketingu, Kraków.
- [20] Altkorn J. (1992), *Podstawy marketingu turystycznego*, AE w Krakowie, Kraków.
- [21] Altkorn J. (1994–2000), *Marketing w turystyce*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- [22] Altkorn J. (1996 i 1997), *Zarządzanie i przedsiębiorczość. Studia polskich przypadków*, cz. 1 (1996) i cz. 2 (1997), redakcja naukowa, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa-Kraków.
- [23] Altkorn J. (1998), *Leksykon marketingu* (współredakcja, T. Kramer – autorstwo hasel), PWE, Warszawa.
- [24] Altkorn J. (1998), *Współczesne tendencje w marketingu i ich konsekwencje dla dydaktyki* (red.), Wydawnictwo AE w Krakowie, Kraków.
- [25] Altkorn J. (1999), *Strategie marki*, PWE, Warszawa.
- [26] Altkorn J. (1999), *Strategie marki w marketingu międzynarodowym*, Wydawnictwo AE w Krakowie, Kraków.
- [27] Altkorn J. (1999), *Wizualizacja firmy*, Instytut Marketingu, Kraków.
- [28] Altkorn J. (1999), *Kierunki rozwoju zarządzania marketingowego w Polsce* (red. naukowa i współautorstwo), Wydawnictwo AE w Krakowie, Kraków.
- [29] Altkorn J. (2002), *Kształtowanie rynkowego wizerunku firmy*, Wydawnictwo AE w Krakowie, Kraków.
- [30] Altkorn J. (2004), *Wizerunek firmy*, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej, Dąbrowa Górnicza.

Wybrane publikacje zwarte Profesora Jerzego Altkorna

- [1] Altkorn J. (współautor), (1963), *Materiały do nauczania ekonomiki przedsiębiorstwa handlowego* (red. F. Kopeć), WSE w Krakowie, Kraków.
- [2] Altkorn J. (współautor), (1964), *Ekonomika i organizacja spółdzielni handlowych* (red. F. Kopeć), PTE, Oddział w Krakowie, Kraków.